

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BRJ 246 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 29. SVIBNJA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Šibenski kotar proslavio u znaku mladosti 65. rođendan druga Tita

U Šibeniku je svečano proslavljen Dan mladosti

U Šibeniku je na veoma svečan način proslavljen Dan mladosti. Počam od 18. o. m. kada je u Društvenom domu otvorena izložba radova učenika srednjih i stručnih škola pa do 25. svibnja navečer kada je na Poljani maršala Tita priređen javni nastup šibenskog »Partizana«, program proslave bio je ispunjen nizom kulturno-umjetničkih i sportskih priredbi. Poslije održane kulturno-umjetničke smotre omladine izvođenjem dramskih predstava daka gimnazije i osmogodišnje škole »Simo Matavulj« u Narodnom kazalištu je priređeno muzičko veče na kojem su nastupili solisti i školski pjevački zbor.

Posebno svečano raspoloženje vladalo je uoči 25. svibnja. Grad je bio okićen brojnim zastavama i zelenilom. Prazničko raspoloženje osjećalo se svuda. Šibenska narodna glazba održala je promenačni koncert, a zatim je u Narodnom kazalištu priređena svečana akademija, kojoj su prisustvovali predstavnici vlasti, političkih i društ-

venih organizacija, JNA, javni i kulturni radnici, te brojno građanstvo. Nakon intoniranja državne himne od strane vojne glazbe, prigodni referat pročitao je član predsjedništva Kotarskog komiteta Narodne omladine Josip Gotovac. Potom je ostali dio program bio ispunjen nastupom članova šibenskog »Partizana«, koji su pod sigurnim vodstvom svojih prednjaka ostavili na gledaocu odličan utisak. Od pojedinih kategorija vježbača najviše aplauza pobrao je ženski sastav, posebno izvođenjem vježbi na dvovisinskom razboju i parternoj gimnastici.

Kroz čitav tjedan organizirana su razna sportska natjecanja. Održane su seoske partizanske sportske igre, zatim takmičenja u odbojki, rukometu i nekim atletskim disciplinama u kojima su sudjelovali učenici šibenskih škola, pripadnici JNA i članovi DTO »Partizana«. Također su upriličena natjecanja u kuglanju i jedriličarstvu.

Brojne sportske priredbe

U okviru proslave Dana mladosti organizaciji Kotarskog Komiteta NOH Šibenik organizirana je sportska aktivnost u raznim igrama i to: u odbojki, malom rukometu i nekim atletskim trkaćim disciplinama.

Takmičenje je započelo 18. V., a završilo je 25. V. o. g, sa finalnim takmičenjima u odbojki i malom rukometu.

U takmičenju malog rukometa bilo je prijavljeno 8 muških i 4 ženske ekipe, a u toku takmičenja igrala je ekipa II. osmogodišnje škole (muška i ženska) uslijed nevoljnog interesa i prilično nenarnog odnosa prema organizatoru.

U takmičenju su učestvovala ova ekipa: Muški: Gimnazija, JNA, Partizan, Škola učenika u privredi, rednja ekonomska škola, III. osmogodišnja škola. Ženske: Srednja ekonomska škola, I. osmogodišnja škola, II. osmogodišnja i III. osmogodišnja škola.

U toku takmičenja postignuti su vi rezultati kod muških ekipa: I. kolo: JNA — Gimnazija 18:7, Partizan — ŠUP 18:12, II. kolo: JNA — SEŠ 20:5, Partizan — III. osmogod. 17:12, III. kolo finale: Partizan — JNA 11:10.

U takmičenju ženskih ekipa postignuti su ovi rezultati: I. kolo: ES — II. osmogod. 6:0 bb, I. osmogod. — III. osmogod. 12:11, II. kolo finale: I. osmogod. — SEŠ 3:2.

U takmičenju malog rukometa muških ekipa, ekipa »Partizana« je zauzela prvo mjesto, pobijedivši u finalu vrlo lijepom i efikasnom igrom ekipu JNA, a u takmičenju ženskih ekipa prvo mjesto je osvojila ekipa I. osmogodišnje škole.

Kod muških najviše se je istakao likasnošću i lijepom igrom Bukić, postigavši 21 zgoditak, zatim Kosteter JNA 15 i Kalauz »Partizan« 11 zgoditaka, a kod ženskih Madas (I. osmogodišnja škola) koja je postigla 15 zgoditaka.

U takmičenju malog rukometa u ženskih ekipa je učestvovalo 41 ekipa i 41 ekipa.

U takmičenju odbojke bilo je prijavljeno 5 muških i 3 ženske ekipe, a učestvovala su ekipe: Partizan, JNA, poduzeće Luka i gimnazija.

U toku takmičenja u odbojki postignuti su ovi rezultati: I. kolo:

Partizan — JNA 2:1, Luka — Remont 2:0 bb, II. kolo: Luka — Gimnazija 2:0, III. kolo finale: Partizan — Luka 2:0.

I u ovom takmičenju ekipa »Partizana« je zauzela prvo mjesto.

U takmičenju u odbojki učestvovalo je 30 takmičara.

25. V. o. g, održano je atletsko takmičenje u nekim trkaćim disciplinama i to: za muške 1500 i 3000 metara, a za žene 500 metara.

U ovom takmičenju uzelo je učesća 27 muških i 4 ženska takmičara.

Rezultati trke na 3000 metara: 1. Vučić Milivoj 8.52, van konkurenciji, 2. Prijčić Šeho (JNA) 9.57, 3. Božikov Miloš (ŠUP) 10.32 i 4. Bakotić Mladen (II. osmogod.) 11.56.

Rezultati trke na 1500 metara: 1. Strunja Mirko (JNA) 4.36, 2. Vejnović Ljuba (JNA) 4.37 i 3. Zonja Ante (Gimnazija) 4.38.

Rezultati trke na 500 metara (žene): 1. Belamarić Zlatka (I. osmogod.) 1.31, 2. Roca Anka Partizan 1.33 i 3. Dobrijević Zagorka (ŠUP) 1.56.

Kistanje: Niz kulturnih i sportskih manifestacija

Proslava Dana mladosti na kistanjskoj općini protekla je u znaku niza kulturno-umjetničkih i sportskih priredbi. Učenici osmogodišnje škole i omladina Kistanje i Ivoševaca izveli su veoma zanimljiv program koji se sastojao od pjesama, recitacija i kola. U sportskim natjecanjima učestvovalo je preko stotinu takmičara. U seoskim partizanskim igrama prvo mjesto osvojila je ekipa iz Ivoševaca sa 146 bodova, druga je Kistanje 140, treće Devrske 128 i Ervenik 115 bodova. U takmičenju su učestvovala i dvije ženske ekipe iz Kistanje. U nogometu Kistanje je pobijedilo Ivoševce sa 5:1, a u rukometu sa 10:1. (B. P.)

SEOSKE PARTIZANSKE SPORTSKE IGRE

Ekipa iz Kistanje dobila prelaznu zastavicu

Na kotarskom prvenstvu seoskih partizanskih sportskih igara u Šibeniku sudjelovalo je osam najboljih ekipa. Takmičilo se u četiri discipline i to: u odbojki, bacanju kugle, trčanju na 100 metara i u dalj s mjesta.

Prvo mjesto zaslužio je pripalo ekipi kistanjske općine koja je dobila prelaznu zastavicu Kotarskog komiteta Narodne omladine, koji je organizirao ovo natjecanje. Postignuto je nekoliko vrijednih rezultata, Rade Miletić iz Stankovaca bacio je kuglu — 10,76 m, u trčanju

na 100 m sa 13 sekundi I. mjesto osvojio je Mile Morić (Stankovci), dok je u skoku u dalj najbolji rezultat postigao J. Čosić sa 2,64 m. Drugoplasirana ekipa iz Knina nagrađena je loptom za odbojku, a ekipa iz Vodica, koja je osvojila treće mjesto, nagrađena je loptom za rukomet.

Tehnički rezultati: 1. Kistanje 4356 bodova, 2. Knin 4245, 3. Vodice 4132, 4. Drniš 3639, 5. Šibenik (P. Šepurina) 3465, 6. Oklaj 3463, 7. Pramošten 3093, 8. Stankovci.

Knin: Nastup članova DTO „Partizan“

Omladina Knina i susjednih sela veoma svečano je proslavila Dan mladosti. U okviru proslave održano je niz priredbi na kojima su sudjelovali škole, društva »Partizan«, izviđači, planinari, organizacije SSRN i sindikata, te kulturno-umjetnička društva i grupe.

Grad je uoči Dana mladosti poprimio svečani izgled. Zastave su vijorile na zgradama i preko ulica. Jaka kiša, koja je neprekidno padala u nedjelju, omela je održavanje parade mladosti i općinski slet »Partizana«.

U Domu »Partizana« održana je svečana akademija na kojoj su članovi ovog društva veoma uspješno izveli svoj program. Nakon sviranja himne nastupile su pionirke, izvevši ritmičke vježbe, a za njma omladinci i omladinke, koje su na dvovisinskom razboju dosta vješto pokazale najnovije sastave. Nastupile su Modričić, Arežina, Čoko i Mesić. I ostale kategorije pobrale su velik aplauz publike. Poslije akademije je u kavani Doma JNA priređeno narodno veselje.

Seoske partizanske igre

U natjecanju partizanskih seoskih igara, koje je održano u Kninu, nastupilo je 190 takmičara iz 10 društava »Partizan« Strmice, Očestova, Zagrova, Golubića, Vrbnika, Uzdojla, Polaće, Markovca i Radučića.

Prelaznu zastavicu dobilo je društvo »Partizana« iz Strmice s osvojenih 282,45 bodova, na drugo mjesto plasiralo se društvo iz Očestova, Zagrova, Golubića, Vrbnika, Uzdojla 261, 70 i t. d.

U trčanju na 100 m prvi je stigao na cilj Petar Bjedov (Očestovo) u vremenu od 12 sekundi, u skoku u dalj Vaso Daničić (Strmica) sa 2,63 m, u bacanju kugle prvi je Pajica Čosić (Uzdolje) sa 11 m.

Održano je također i natjecanje u pionirskom višboju u kojem je učestvovalo 116 natjecatelja iz šest DTO »Partizan«. Prvo mjesto osvojilo je DTO »Partizan« iz Golubića sa 223 bodova, drugi je Vrbnik i sa 204 itd.

IZLOŽBA UČENIČKIH RADOVA

Učenici osmogodišnje škole i gimnazije u Kninu priredili su u čast Dana mladosti izložbu svojih radova. Dvije velike prostorije ukusno aranžirane obilovale su crtežima i slikama u različitim tehnikama. Naročito su bili zapaženi radovi učenika iz oblasti biologije i fizike. Mnogo pažnje pobudili su akvariji,

Jedno mišljenje o stambenim zajednicama

IZJAVA »SERVISU ZA LOKALNU STAMPU« D-RA MARJANA DERMASTIJE, PREDSEDNIKA SNO LJUBLJANE

U diskusiji o stambenim zajednicama mišljenja su vrlo različita. Svi su, međutim, saglasni o tome da će tek stambena zajednica predstavljati pravi element društvenog upravljanja. O dosadašnjim iskustvima iz Slovenije, naročito u Ljubljani, predsjednik SNO Ljubljane dr. Marjan Dermastia dao je saradniku »Servisa za lokalnu stampu« sljedeću izjavu:

— Na početku diskusije o stambenim zajednicama najprije se postavilo pitanje šta stambena zajednica predstavlja u našoj društvenoj stvarnosti. Bile su iznjete dvije krajnosti — da li stambenu zajednicu treba reducirati na sadašnju stambenu upravu ili stvoriti nekakvu mikrokomunu sa svim funkcijama općine. Po mom mišljenju, osnovni element sadržine rada stambene zajednice sastoji se u tome, da od općine preuzme svu onu djelatnost koja predstavlja element društvenog upravljanja i koji neposredno utječe i djeluje na razvoj života jednog kraja. Općina ne treba da se plaši što će se iz vjesne funkcije izdvojiti iz njenog djelokruga. Općini ostaje čitav niz vrlo važnih i odgovornih funkcija u razvoju našeg društva koje one danas teško izvršavaju, jer su opterećene nizom poslova koji se mogu mirne duše prebaciti na stambene zajednice. Među te odgovorne funkcije u prvom redu treba pomenuti inspekciju i policijsku službu: pitanje sanitarne inspekcije, školske inspekcije itd. Drugi dio tih funkcija je privredna djelatnost. Kao privredni organizam cjeline, općina ima dužnost da u privrednom pogledu razvija cijelo svoje područje, dok se stambena zajednica brine za svakodnevni život stanovnika isključivo svog područja. Ako samo te dvije funkcije ostavimo općini — da vrši inspekciju i policijsku službu u ime cjelokupnog društva i da se brine za privredni razvoj svog područja i općeg standarda, ona će već time — imati mnogo posla. Mislim da je pogrešno ako se neko frontalno postavlja protiv aparata koji je potreban stambenoj zajednici. Aparat je organ društva sa kojim on obavlja konkretne društvene funkcije, ili konkretne usluge građanima. Neraspoloženje protiv aparata je stvoreno zbog njegovog slabog ranijeg kvaliteta. Drugo važno pitanje je — pitanje materijalne baze. Teško je zamisliti solidno funkcioniranje stambene zajednice ako se prethodno ne riješi pitanje nje materijalne baze. Ne ćemo daleko doći ako se naša djelatnost

svede samo na političke parole i deklaracije: stambene zajednice su potrebne, treba ih osnivati. Cijelu stvar treba ozbiljnije proučiti. Mi smo prikupili mnoga mišljenja, stvorili izvjesna iskustva i mislimo da sve zavisi od zainteresiranosti samih građana koji se odlučuju da formiraju zajednicu. Mora se usvojiti princip da to bude prvenstveno rezultat stvarne zainteresiranosti ljudi na terenu. Ne smijemo ići na to da se razgraničenja među stambenim zajednicama sprovede administrativno i sa vrha. Treba ostaviti građanima da sami pronalaze granice koje će njima najviše odgovarati i koje one smatraju najboljim. Stambene zajednice će početi sa stvarnim funkcioniranjem tek onda kada budu riješena dva važna pitanja: prijelaz na realne ekonomske zakupnine i mogućnosti da stambene zajednice u okviru raspoloživih sredstava — koja se stvaraju na određenom području — dobiju kredit, da bi imale mogućnost proširenja svoje materijalne baze. Ovo još nije riješeno i treba se boriti za ove dvije osnovne pretpostavke. Ekonomske zakupnine se ne mogu uređiti preko noći, jer one nose sa sobom čitav niz privrednih i društvenih posljedica. Rješavajući materijalnu bazu kućnih savjetka, zasad ćemo rješavati i pitanje stambenih zajednica. Stalna konferencija gradova je dala prijedlog da se poveća sadašnji stambeni fond za razliku između današnjih i stvarno potrebnih zakupnina za održavanje stambenog fonda i da se ta dodjeljuje stambenim zajednicama i kućnim savjetima. Općine će ubuduće imati još manje sredstava, jer ako povećamo materijalnu bazu stambenih zajednica, smanjit ćemo je općini. U dosadašnjoj situaciji stambenu zajednicu treba zamisliti približno tako, da na gradskom području ona predstavlja nešto slično kao što narodni odbor predstavlja na seoskom području. Postoje iskustva koja govore da su odbori s minimalnim sredstvima, koja su dobili od općine, dali velike rezultate. Dobra je ideja i prijedlog da stambene zajednice upravljaju i raznim fondovima, a u pogledu uslužnih poduzeća zajednice mogu postići značajne rezultate. I u pogledu rješavanja takozvanih potrošačkih centara, stambena zajednica će odigrati veliku ulogu, ako taj zahvat bude zaista socijalistički. Vjerujem da će Ljubljana uskoro organizirati i moderne trgovine na principu »poslužiti se sam«. Dva ovakva potrošačka centra oživjet će u Ljubljani još u toku ove godine, a rezultati koji se budu postigli, poslužit će kao primjer i ostalim gradovima i stambenim zajednicama.

(S. S.)

Obavijest čitaocima

IZ TEHNIČKIH RAZLOGA OVAJ BROJ LISTA IZLAZI NA ČETIRI STRANICE. MOLIMO ČITAOCE DA TO UVAŽE.

Redakcija

Šibenik: Panorama

Foto Brkan — Zadar

Izgradnja željezničkog čvora u Kninu

Knin je od davni bio stječište svih puteva, koji polaze iz Srednje Dalmacije za Liku i Bosnu, kao i onih koji prolaze unutrašnjosti kroz Dalmatinsku Zagoru. Ovaj je moment uslovljen geografskim položajem Knina, pa nije onda čudno što se i željeznička mreža Srednje Dalmacije isto tako stječe u Kninu.

Izgradnjom i puštanjem u promet Unske pruge kroz nekoliko godina i pruge koja će povezivati Zadar sa zaledem, uslovljuje se rekonstrukciju i izgradnju kninskog čvorišta pretvaranjem istog u centralno željezničko čvorište Srednje Dalmacije. I bez obzira na daljnji perspektivni razvoj našeg željezničkog saobraćaja, već sadašnji pojačani i povećani prijevozni zahtjevi nametnuli su hitnu potrebu rješenja ovog saobraćajnog problema.

Dio programa izgradnje kninskog čvorišta u svojim prvim konturama već je i ostvaren izgradnjom i puštanjem u promet privremene južne ranžirne stanice sa sedam kolosijeka.

Konačni projekat predviđa da se od sadašnjih 14 kolosijeka stanišni

uredaji prošire na 25 kolosijeka, dakle na gotovo dvostruki provozni kapacitet. Sa tim proširenjem ima se izgraditi i nova stanišna zgrada, sa svim pomoćnim objektima, kao što su skladišta, te tovarne rampe za direktnu i denčanu robu itd.

Izgradnja čvorišta ne ograničava se samo na stanične objekte, ona obuhvata i rekonstrukciju sadašnjeg toka Orašnice, koja će se pomoći za nešto više od stotinjak metara na istok, na mjesto ranije rampe za Montovu glavicu. Most na tom mjestu već je izgrađen od strane »Mostogradnje« Beograd, i njegov je raspon toliki da će primiti uz Orašnicu i projektiranu tranzitnu cestu koja bi obilazila Knin, kako je to predviđeno regulacionom osnovom mjesta. Korektura Orašnice izvodi se na dužini od oko 1400 m.

Osim toga, izgradnja čvorišta povlači za sobom i rekonstrukciju dijela ceste Knin — Sinj, i baš onoga dijela, koji prolazi kroz sada izgrađeni predio Knina. Rekonstrukcija se ima izvršiti prema projektu Republičkog zavoda za projektiranje cesta.

S ovom zamašnom izgradnjom povezano je i iseljenje poduzeća drvene industrije »Grmeč« sa sadašnjeg mjesta gdje se nalazi, tako da čitav taj prostor prekrivaju stanišni objekti. Nova lokacija Grmeča bit će određena prema regulacionoj osnovi.

Na istok od stanišnih objekata, već je na ogromnom prostoru od oko 7 hektara izgrađen donji stroj za novu stanišnu ložionicu Knin, jer se sadašnja ložišna postrojenja imaju ukloniti sa centralnog stanišnog prostora, gdje se upravno nalazi. Već je izgrađena i nova okretnica, a najpotrebniji novi kolosijeci bit će postavljeni u najskorije vrijeme. Na čitavom ložišničkom prostoru već postoje savremene vodovodne instalacije, ali nije još riješeno pitanje zahvata i sprovođenja vode za snabdijevanje ložionice.

Uporedno s izgradnjom čvorišta trebalo je da već otpočnu i radovi na kninskoj dionici pruge Knin — Zadar, ali su ovi u zakašnjenju s obzirom na poništenje prve licitacije. Dužina je ove dionice oko 9 km i prolazi kanjonom Krke, sa veoma teškim zemljanim radovima. Prvi radovi trebali bi otpočeti već u samom Kninu na izlazu iz stanične proširenje današnjeg nadvoznjaka, ispod kojeg treba da bude postavljen još jedan kolosijek.

U vezi svih tih radova ovih dana je u Kninu radila i komisija za eksproprijaciju kninskog čvorišta, kako bi se još u toku ove godine vlasnicima oduzetog zemljišta isplatila odgovarajuća naknada. **Br.**

Iščekivanje na pučini

Brižno, po nekoliko puta, stari murterski ribar »prošetao« je o čima po svojoj plivarici. Ni rupice ne smije da bude. Njegove odmoredne mreže su za ljetnje »okršaje« na pučini. Nada se ulovu, toliko očekivanom. Što će, ulja nema, smokava je malo, i u koliko još ne bude ni srdela, onda slabo. Zna on to, zato je i zamišljen. Njegova živahna žena toliko puta se zapitala: »Hoće li biti srdela?« On je odgovorio lagan, gotovo nečujno, bezbroj puta istom rečenicom: »Bog zna. Vidjet ćemo.« Grupe su okupljene, lovišta podijeljena, brodovi uređeni, posade odmoredne. Isplivljavali su predveče u konvoju. Nekad je murterski ribar vozio po pola dana do »pošte«. A danas? »Aran« vuče i svojom hukom zaglušuje prostor oko sebe. Svejedno, on bi pregorio sve za ribu. Srdela toliko puta u mislima nije značila njegovu radost. Bezbroj puta njegove pospane oči buljile su te lijepe majske večeri u prostor pod »feralom«. Mreže se nisu ni toplile. I prvi mrak je završio. Kratak odmor. Započeo je i drugi — ribi ni spomena. Sjetio se on svoje žene, koja je rano izjutra otišla na Modrave, i — svoje nevjeste djece. Ali ipak, optimizam je uvijek u njihovim mislima. Onj ga ne kriju.

Dani prolaze, u predvečerje »ferala« zasjaju u svom punom sjaju. Što će, on se ipak nada, jer murterskom ribaru je nada — život. **M. Mudronja**

Kratke vijesti iz općina

Knin

VEĆE FOLKLORA I RITMIKE

Nedavno je folklorna grupa omladinskog KUD »Pero Milanović« izvela na pozornici Doma JNA veoma uspješno veće folklor i ritmike. Izvođači su skladno prikazali sistem rada koji njeguje folklorna grupa čaka kninske gimnazije u okviru ovog veoma aktivnog omladinskog društva. I ovog puta nastavnica Mara Šebetić pokazala je obilje mogućnosti svestranog rada na polju tjelesnog odgoja omladine. U međutočkama nastupili su pjevači narodnih pjesama i šlagera. Gledaoci su toplo pozdravili učesnike ove uspjele priredbe.

SKUPŠTINA PODRUŽNICE

Gotovo 1500 ličnih i porodičnih penzionera sa područja općina Knin, Kistanje i Oklaj učlanjeno je u podružnicu penzionera. Ovih dana održana je godišnja skupština koja je bila izvanredno posjećena. Skupštini su prisustvovali predstavnici Središnjeg odbora Udruženja penzionera NRH, predstavnici Općinskog sindikalnog vijeća i filijale zavoda za socijalno osiguranje.

Nakon pročitanog referata o radu upravnog odbora, blagajničkog izvještaja i izvještaja nadzornog odbora, razvila se vrlo živa diskusija. Na skupštini su penzioneri razmatrali razna pitanja iz oblasti rada svoje organizacije. U nastavku rada prihvaćen je proračun prihoda i rashoda za ovu godinu. Na kraju je izabrana nova uprava.

SPORTSKO RIBOLOVNO DRUŠTVO UKLJUČILO SE U PROGRAM PRAVLAVE DANA MLADOSTI

Članovi Sportskog ribolovnog društva Knin, povodom proslave Dana mladosti, organizirali su izlet na Cetinu, gdje su održali natjecanje u ulovu žive ribe. Po završenom takmičenju kulturno-umjetnička sekcija društva izvela je na izletu zabavni program.

Povodom Dana mladosti i sporta društvo će povesti akciju za učlanjivanje pionira u posebnu sekciju mladih ribiča.

PREDAVANJE O UTISCIMA IZ EGIPTA

Nedavno je u Kninu, u Domu JNA, pred velikim brojem slušalaca, potpukovnik Đuro Ljuština, do nedavna načelnik štaba Odreda JNA u sastavu snaga OUN, održao veoma zanimljivo predavanje o svojim utiscima iz Egipta. Ovo predavanje je organiziralo Narodno sveučilište u Kninu. Nakon završenog izlaganja potpukovnik Ljuština je odgovarao na postavljena pitanja.

IZVEDBA »KLUPKA« U OKLAJU

KUD »Duško Damjanović« iz Knina gostovalo u Oklaju i po prvi put izvelo komediju P. Budaka »Klupka«. Priredba je održana u zadržanom domu pred velikim orojem posjetilaca. Gledaoci su toplo pozdravili izvođače.

Drniš

VLASTITIM SNAGAMA

U prostorijama kina »Zora« u Drnišu, pred oko 200 posjetilaca, održano je veće pjesama i arija (opernih), koje je priredila Ruža Niemčević, prof. osmogodišnje škole Drniš — sopran, uz klavirsku pratnju Ane Tomić.

Izvedeno je 19 pjesama i opernih arija. Na ovom koncertu nastupljeni su bili: njemački, jugoslavenski i talijanski majstori muzike.

Blicima ona dramska djela čije vrijednosti ne podliježu utjecaju vremena i koja nisu rezultat prolaznog pomodarstva.

Beogradsko dramsko pozorište: zamišljeno kao pozorište periferije, ono je svojim modernim repertoarom osvojilo grad. Na njegovim daskama najmlađi glumački kadrovi nižu prve uspjehe u »Pigmalionu«, »Bernarda Šoa«, »Mački na usijanom limenom krovu« Tenesi Vilijamsa, »Nasljedniku« Dobrice Čosića, »Zločinu i kazni« Dostojevskog. Mnoge od njih poznajemo sa filma: Radeta Markovića, Ljubu Tadića, Oliveru Marković, Vladimira Paskaljevića.

Beogradska komedija: bilo je to humoristička scena koja se razvila u najpopularnije i najposjećenije pozorište. Smještena u zgradi bioskopa »Beograd«, Beogradska komedija ne poznaje tužno iskustvo granja pred praznom ili polupraznom salom. Ulaznice su uvijek rasprodane: bilo da je na repertoaru Nušićev »Put oko sveta« ili Tljar-

Prije izvođenja svake pjesme ili arije Vesna Braica iznosila je kratki sadržaj kompozicija. Veoma dobra i sigurna pratnja mlade nastavnice Niže muzičke škole Ane Tomić, sačinjavala je jednu skladnu cjelinu.

Dobiveni prihodi od preko 10.000 dinara namjenjen je za nabavku knjiga za domaću i školsku lekturu predviđenih planom i programom za osmogodišnje škole.

Oduševljeni slušaoci nagradili su aplauzima izvođače koncerta, a učenicima osmogodišnje škole buketima cvijeća, izrazili su prof. R. Niemčević i nastavnici Ani Tomić, svoju zahvalnost zbog priredenog koncerta u korist njihove knjižnice. — (M. —)

OBAVEZNO CIJEPLJENJE STROKE PROTIV BEDRENICE

Na području NO općine Drniš vrši se obavezno cijepljenje stroke protiv bedrenice.

Cijepljenje je obavezno i besplatno, a svaki prekršaj kaznit će se kaznom do 50.000 dinara.

U Drnišu je već završeno cijepljenje kod Veterinarske stanice, a na području sela cijepljenje se nastavlja.

20 MLJEČNIH KUHNJA

Na području općine Drniš dosad radi 20 mlječnih kuhinja, koje koristi 2770 školske djece.

ŠKOLE DOBILE SVOJE BUDŽETE

Nedavno je u Drnišu održan jednodnevni seminar upravitelja škola u vezi prenošenja budžetsko-finanacijskog poslovanja na uprave škole i upućivanja u rad.

Kistanje

SUDJELOVANJE OMLADINE BUKOVICE NA JAVNIM RADOVIMA

I omladina općine Kistanje sprema se na ovogodišnje radne akcije. Ovih dana održani su sastanci u svim organizacijama NO, na kojima su pretresana mnoga aktualna omladinska pitanja, među kojima i ovogodišnje učeske omladine na javnim akcijama.

Ovih dana treba da otpuče prva brigada sa područja kotara na javne radove. Toj brigadi će se priključiti i omladina Bukovice. Dosad se prijavilo preko 15 omladinaca. Odziv će još biti veći, jer je upisanje u toku.

IZVRŠENO CIJEPLJENJE DJECE NA OPĆINI KISTANJE

Na cijelom području općine Kistanje ovih dana je završeno cijepljenje djece rođene 1955. i 1956. kao i one koja polazi I. razred osmogodišnjih škola. Cjepljenje se vršilo protiv difterije i velikih boginja. Odziv je bio dobar.

OTVORENA KREĆAMA

U Čučevu kod Kistanja SRZ »Stivo Karanović« otvorila je kreačnu kapaciteta četiri vagona. (M. K.)

POSJET GROBOVIMA PALIH BORACA NA SRIMI

Nedavno su mještani Šepurine, Prvici Luke i Srime posjetili grobove osmorice palih boraca u toku NOR-a. Na grobove palih drugova položeno je preko 15 vijenaca raznih organizacija, koje djeluju u tim selima. Poslije polaganja vijenaca i intoniranja Lenjinovog posmrtnog marša prisutni su minutom šunje odali počast nezaboravnim drugovima, a zatim su Ive Dodig, predsjednik Općinskog odbora Saveza boraca i Vitomir Gradiška, evocirali uspomene na pale drugove. (A. Cukrov)

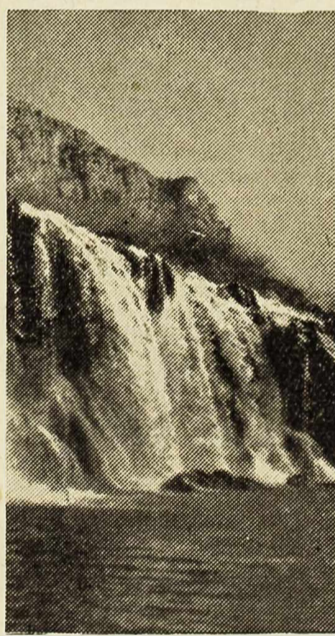
Skupština Turističkog saveza kotara Razgranata aktivnost

Područje našeg kotara obiluje prirodnim ljepotama i turističkim atraktivnostima što je jedan od osnovnih uvjeta za razvoj turističke privrede. Pored ostalih faktora, prvorazredan utjecaj na taj razvoj imaju svakako organizacije koje se direktno bave pitanjima unapređenja turizma. Posebno važnu ulogu u tome imaju turistička društva, kojih je 14 na našem kotaru. U njima je okupljeno oko 2000 aktivnih članova.

Dosadašnji rad turističkih društava dao je uglavnom pozitivne rezultate. Mnoga društva su razvila veliku aktivnost, koja je osobito došla do izražaja na okupljanju mještana na sprovođenje mnogih zadataka, koje imaju za cilj unapređenje turističke privrede. Neka društva su čak postala glavni nosioci cjelokupne društvene aktivnosti na svom području. Među takve nesumnjivo moramo ubrojiti turističko društvo u Vodicama, koje je, velikim zalaganjem njegovih članova postalo jedno od najaktivnijih na ovom području. Najveći uspjeh zapažen je na polju kućne radinosti, koja bilježi stalan napredak. Dok je u 1955. godini broj ležaja iznosio 25, dotle je u 1956. on porastao na 250, a u ovoj godini se predviđa da će broj ležaja iznositi preko 400. Vidne uspjehe društvo je postiglo i na uređenju mjesta, povećanju prostora pod zelenilom, uređenju plaže, kabina i betonskog platoa. Gotovo veći broj dio tih radova društvo je obavilo dobrovoljnim radom svojih članova. Zbog svega toga nije slučajno da je ono za uspješan rad u prošloj godini nagrađeno diplomom od strane Turističkog saveza Hrvatske. Primjermom vodičkog društva pošlo je i o-

no u Tijesnome, a za njima ne zaostaju ni turistička društva u Murteru i Betini. Turistička društva u Kninu i Drnišu u posljednje vrijeme postigla su također dobre rezultate. Ona su težište svoga rada usmjerili na organiziranje izleta, a povelu su i brigu i o istaknutim objektima i turističkim punktovima na svom području. Ipak najveću aktivnost posljednjih godina razvilo je turističko društvo u Šibeniku, koje je po postignutim rezultatima postalo najjače društvo na kotaru. Ono je veći dio svo-

(Nastavak na 3. strani)

Knin: Glavna ulica

Zapis iz Skradina

Perspektiva: Turizam

Skradin, nekada moćni grad, danas je samo uspomena svoje burne prošlosti. Njegov vijek počinje još 200 godina prije naše ere. Osnovani su ga Rimljani, naselili Slaveni, da bi ga ovi poklonili Mlečanima i potom ga zauzeli Turci. O svemu ovom pričati će vam starac osamdesetih godina, čovjek na ulici i dak za klupom, jer legenda o Skradinu prenosi se iz koljena na koljeno. No, i da s njima ne dođete u kontakt sami ćete to zaključiti. Šetajući ulicama svoj pogled bacite na okolice. Izblijedjeli natpisi na vratima otkrit će vam tajnu starodrevnog gradića podno Turske kule. Sjećaju se Skradinjani i uzdišu za nekadašnjim »zlatnim« vremenom. Njihovi trgovci i sam gradić s njima živio je »ko bubreg u loju«. Ali to je bilo nekad. A danas? Izmišleno se tog doista, ali običaji su više manje ostali nepromijenjeni. Većina ih je otišla u grad tražiti sebi kruh, neki su i ostali kod kuće — ali u malom broju.

Doći u Skradin a ne posjetiti čudesnu igru prirode, znači propustiti prvorazredne prirodne atrakcije: slapove Krke, Roški slap i Matavuljev idol, otok Visovac. Gost zadrživljen prirodom želi da se njegove oči nagledaju »zemaljskog raj«. Ali gdje dobiti konačiste? Morat ćete lutati dok nađete sobicu. Razlog: turističko društvo ne postoji. Ne bi bilo loše da ga

Skradinjani osnuju, jer u turizmu moraju ubuduće gledati prosperitet svog mjesta i kraja. Morale bi se prvenstveno mobilizirati i astite snage i jednora, krenuti, jer tradicija ne će doći preko noći. Koliko se posjetilac nauživu dičnih skradinskih pejzaža, toliko isto na neke stvari treba staviti prigovor. Nije li onaj kanal sjeveroistočno od mjesta leglo zaraze i bolesti? Ne krnji li on estetski izgled mjesta? Velika sredstva za njegovo uređenje ne bi bila potrebna. Vodovod je i ostat će i dalje, uz kanalizaciju, mjesni problem broj jedan. No, za oba ova pitanja trebala bi se naći brza i praktična rješenja. Mještani će rado spomenuti svoju zadržanu organizaciju, njenu borbu za visoke prinose u poljoprivredi. Napomenut će vam i potrebu izgradnje vinarskog podru-ma jačeg kapaciteta. »Jer ako rod bude sličan onome iz prošle godine, gdje ćemo s vinom« — kazao mi je visok, koštunjav barba s crvenom kapićom na glavi. Stari sigurno ima pravo i zato bi nadležni organi morali osigurati barem minimalna finansijska sredstva.

Sve u svemu Skradin ostavlja dojam ljepog i uvijek punog pjesme malog gradića. Istina je da se život u njemu postepeno gasi. Ali svejedno, Skradin ostaje da čuva legendu svojih prohujalih stoljeća. **M. M.**

»Hamleta« do Voukove »Pobune na Kejnu« i Ratiganovog »Dubokog plavog mora«. Život drame u ovoj pozorišnoj kući ograničava, ali samom Narodnom pozorištu daje i veći značaj i bogatiji sadržaj to što se u njoj nalaze i opera i balet. Za obje ove popularne umjetničke grane poslijeratne godine su bile period izvanredne, moglo bi se reći, svjetske afirmacije. Sa Baranovićevim: »Licitarskim scem«, Gotovčevim »Erom s onog svijeta«, mnogobrojnim Verdijevim djelima (»Aida«, »Rigolotto«, »Trubadur i t. d.) kao i poznatim operama Mocarta, Pučinija, Masneia i majstora ruske klasičke Musorskog, Borodina i Čajkovskog i našeg proslavljenog savremenika Menotija (opera »Konzulu« beograd-ska opera je postigla ne samo veliki uspjeh kod domaće publike, nego i stekla velika priznanja na festivalima u Visbadenu i Parizu. Baletski ansambl nije zaostajao u umjetničkim dostignućima: izvođenjem »Romeo i Julije« od Prkofjeva, »Ohridske legende« od Hri-

stića, »Čudesnog mandarina« od Bartoka i »Orfeja« od Igora Stravinskog ono je ostvarilo značajne uspjehe u zemlji a također i van nje — u Edinburgu, Salzburgu, Beču, Londonu i t. d.

Jugoslavensko dramsko pozorište p-nikio u staroj zgradi na Vračaru, na samom Cvjetnom trgu, veoma brzo je postalo najrepresenzativnije pozorišna kuća u Jugoslaviji. Sa vjerojatno najboljim glumačkim ansablom u zemlji, ono je steklo svoju stalnu publiku kojoj je pružilo zaista niz odličnih predstava. Ne bi se moglo reći gdje su glumci ovog pozorišta postigli veći uspjeh. da li u »Dundo Maroju«, koji je prokročio put našoj domaćoj drami do mnogih evropskih prijestolnica, u »Jegoru Buličovu«, u kome je došao do punog izražaja veliki talenat Milivoja Živanovića, u »Antigoni« koja je donijela veliki uspjeh Mariji Crnobori, ili u »Kralju Liriu«, »Fedric«, »Ledi«, »Don Karlosu« i »Gloriji«. Jugoslavensko dramsko pozorište postaje sve više scena koja ima za cilj da pruži pu-

dovičeva »Mala Floram«, »Zajednički stan« od Dobričina ili »Zemlja smješaka« od Lehara.

Atelje: 212: to je eksperimentalna scena sa 212 sjedišta i ulaznicama koje ponekad koštaju 112, nekad 212, a često i 312 dinara. Ljubitelji moderne scene susreću se u ovoj dvorani, koja se nalazi u palači »Borbek«, sa Sartrom — »Iza zatvorenih vrata«, sa Beketom — »Čekajući Godoa«, sa Šoom — »Don Žuan u paklu«, i već to daje naslutiti da će dani koji dolaze donijeti mnogo prijatnih sati onima koji vole modernu dramu i virtuoznu glumu.

Svjetlosti pozornice su uvijek upaljene: u 19,30 i 20 sati vrijeme i prostor gube na njima svoja obilježja i jedan novi svijet nastaje pred očima ljudi u dvoranama koje su u našim danima uvijek pune. (S. S.)

Beogradski horizonti SUJETLOSTI POZORNICE

Ne bi se moglo reći da Beograd nema pozorišnih tradicija — one su, istina, vezane samo za jednu pozorišnu kuću ali su ponekad dostizale takav kvalitetan domet da im zub vremena nije mogao nauditi. I danas niz beogradskih ulica nosi ime glumaca koji su možda prije jednog stoljeća na daskama zgrade koja se nalazi na Trgu Republike dočaravali svijet Sekspira i Ibenza: od Vele Nigrinove do Čiča Ilije.

To je Narodno pozorište. Samo za sebe ono je jedna historija i jedan pojam, ali ne samo to: ako je prije rata bilo u Beogradu jedino, u poslijeratnim godinama ono je dobilo ozbiljne takme i moralo je da uloži dosta napora da bi sačuvalo stečeni ugled. Riječ je o još četiri pozorišta: Jugoslaven-

skeg dramskom pozorištu, Beogradskom dramskom pozorištu, Beogradskoj komediji i Ateljeu 212. Svako od njih polako poprma određenu fizionomiju, stiče svoju publiku i izvršava jednu odgovornu kulturnu misiju. Narodno pozorište: već samo njegovo ime govori da bi ono trebalo da njeguje domaću dramu, da podiže domaće pisce i da produžava onu tradiciju koja je, još nedavno, bila oličena u Dobrici Milutinoviću, nezaboravnom Mitketu i Zulumčaru. Ono to u izvjesnom smislu i čini, ali ne sasvim dosljedno, tako da na njegovom repertoaru možemo naći zajedno sa »Gorskim vijencem«, »Stanojem Glavašem«, »Koštanom« i djelima iz svih epoha — od Sofoklovog »Caru Edipar«, Sekspiro-

MALA STATISTIKA

Osnovne škole u Šibeniku pohađala 1124 učenika, u osmogodišnjim školama upisano je 1528 učenika, gimnaziji 365, učiteljskoj 118, srednjoj ekonomskoj 108, školi učenika u privredi 410, muzičkoj 117, školi za opće obrazovanje 148, domaćinskoj 36 i školi za bolničare 24.

Na početku ove školske godine Šibenske škole ukupno je pohađalo 4.068 učenika-ca.

g r a d s k a k r o n i k a k u l t u r a - p r o s v j e t a

NOVI DALEKOVOD BILICE-IVORNICA ELEKTRODA I FEROLEGURA

Ovih dana pustit će se u pogon novoizgrađeni dvostruki paralelni dalekovod s alučelnim užetom iz trafostanice Bilice do novih hala tvornice elektroda i ferolegura. Prijašnji dalekovod na ovoj relaciji imao je bakreni vodič i nije mogao zadovoljiti potrebama, tako da će se uskoro prići njegovom demontiranju. M.M.

Razgranata aktivnost

(Nastavak sa 2. strane)

djelovanja usmjerilo na osnivanje i učvršćenje turističkih organizacija u primorskim mjestima i kao takvo se afirmiralo i van našeg područja.

Pored dobrih rezultata koji su dosad postignuti na unapređenju turizma, ima, naravno, i slabosti koje otežavaju jačanje turističke privrede na području našeg kotara. Još uvijek ne zadovoljava služba vodiča, koju bi svakako trebalo bolje organizirati. Seminar bi moglo mnogo pomoći, da se za tu službu osposobe mladi ljudi. Nije organizirana ni servisna služba, zbog čega smo dosad imali mnogo neprilika. Bez te službe ne mogu se očekivati neki značajni rezultati u razvijanju međunarodnog turizma. Također bi se moralo mnogo pažnje posvetiti turističkoj propagandi, koja, bar dosad, nije dovoljno korištena.

U daljnjem radu turističkih organizacija svakako bi bilo potrebno

mного više i ozbiljnije raditi na proširenju kućne radinosti, izgrađnji vikend kućica, što će nam namjestiti velike i skupe objekte. Osim toga je potrebno osigurati predjele za kampove. Kornatsko otočje nije u dovoljnoj mjeri korišteno kao turistička atraktivnost. Malo je učinjeno na uređenju izletišta za naše radne ljude, a pogodovo je malo napravljeno na pro-pagiranju takvog oblika odmora i zabave.

NOVA AUTOBUSNA PRUGA

Šibensko autotransportno poduzeće namjerava uskoro otvoriti još jednu prugu i to na relaciji Split - Šibenik - Zadar i obratno. Autobusi ovog poduzeća već duže vrijeme saobraćaju na toj liniji, ali s polaskom iz Zadra. Otvorenje nove pruge uslijedit će, čim se izvrši isporuka novih kola koja su naručena kod tvornice automobila u Prijeboju.

MALA SVEČANOST U SKLADIŠTU ZAGREBAČKE PIVOVARNE

U skladištu Zagrebačke pivovare u Šibeniku održana je krajem prošlog tjedna mala svečanost, kojoj su, pored predstavnika Sindikata prisustvovali u ime Zagrebačke pivovare predsjednik radničkog savjeta Ivan Stipčić, komercijalni direktor Franjo Šalić i tehnički direktor Ivan Hundić, te predstavnici ugostiteljskih poduzeća i radnji, kao i željezničke stanice Šibenik. U uvodnom dijelu svečanosti izvršeno je pretakanje piva iz bačava u flaše, a zatim je direktor skladišta Balen iznio četverogodišnje djelovanje ovog skladišta, koje snabdijeva pivom šibensko i zadrsko područje. Potom su u prisnom razgovoru pojedini predstavnici ugostiteljske mreže iznijeli neke primjedbe na prijevaz pive od skladišta do svojih objekata, na kvalitet i tome slično, a zatim je za goste priredena skromna zakuska.

OMLADINSKA IZLOŽBA

Kotarski komitet Narodne omladine organizirao je izložbu crteža i ručnih radova omladine s područja kotara Šibenik, u okviru proslave Dana mladosti. Mnogo lijepih crteža izložili su daci gimnazije i učiteljske škole. Ručne radove i predmete domaće radinosti izložila je Niža domaćinska škola iz Knina. Izložba je ustvari odraz smisla koji omladina ima za likovnu umjetnost. (S. G.)

GODIŠNJA SKUPŠTINA ZANATSKOJ KOMORE

Premalen broj stručnog kadra

Prvoj godišnjoj skupštini Znanstvenih komore za kotar Šibenik, koja je nedavno održana u prostorijama Kotarskog sindikalnog vijeća, prisustvovali su, pored 56 delegata, predsjednik Republičke znanstvene komore Ivan Matijašić, zatim Petar Škarica, predsjednik NO kotara, Miro Kuhač, potpredsjednik NO kotara, predstavnici šibenske općine, splitske znanstvene komore i škole učenika u privredi.

U izvještaju, koji je delegatima bio ranije podijeljen, pored ostalog je istaknuto, da je razvoj prethodno industrije potisnuo proizvodni karakter nekih zanatskih struka, kao i da je prilaz većeg dijela kvalificiranih radnika u industriju znatno utjecao na zanatsku kapacitet. Na području kotara Šibenik djeluju 673 zanatske radnje, što je prema broju stanovništva daleko ispod jugoslavenskog prosjeka. Iako se zanatstvo nije uporedo razvijalo sa razvojem ostalih grana privrede, ipak ono predstavlja značajan faktor, jer se po veličini prihoda nalazi poslije industrije, poljoprivrede i građevinarstva.

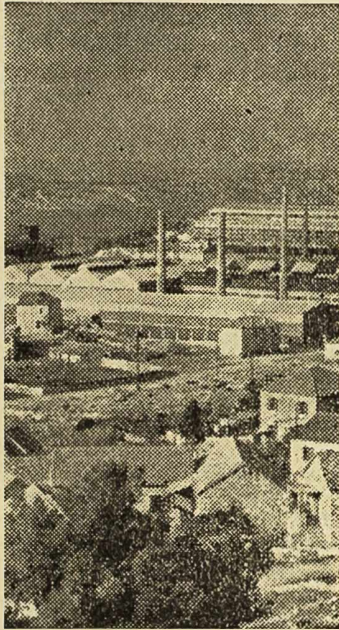
Veći dio izvještaja posvećen je pitanju uzdržanja stručnih kadrova, posebno onih na selu, jer ono predstavlja naročiti problem. Konstatirano je da zadrugne ne posvećuju dovoljnu brigu pojedinim zanatskim strukama, pa je otuda i veoma malen broj zanatskih radnji. Jedan dio poduzeća premalu pažnju poklanja uključenoj većem broju učenika u privredi. Tako je na području kotara u zanatstvu uključeno svega 235 učenika, od tog broja 151 u društvenom, a 84 u privatnom sektoru zanatstva. Da je situacija u pogledu uzdržanja stručnog radničkog podmlatka prilično zabrinjavajuća, za to postoje mnogi objektivni razlozi, kao pomanjkanje domova za učenike u privredi, premalen broj stručnog nastavnog osoblja, nedostajanje praktičnih radionica i s.d.

Da zanatstvo u odnosu na ranije danas u izvjesnoj mjeri i stagnira uzroci leže u tehničkoj opremini radionica. Postojeći strojevi i

alat su prilično zastarjeli, što u mnogome utječe na produktivnost, kvalitet i cijenu proizvoda i usluga. Da bi se izašlo iz takve situacije, bez sumnje je potrebno izvršiti rekonstrukciju tehničke opreme, no takvom poslu je teško pristupiti, jer poduzeća raspolaze sa minimalnim amortizacionim fondom. Stoga je pri narodnim odborima osnovan investicioni fond, čija će se sredstva moći upotrebiti za unapređenje zanatstva. Međutim, u prošloj godini narodni odbori nisu poklonili dovoljno pažnje pitanju rekonstrukcije opreme.

Izvještaj je također dotakao pitanje nadriobrti, koji se sve više širi, naročito u Šibeniku. Postoji više uzroka za to. U prvom redu nedovoljna kontrola nad radom nadriobrti, slaba primjena propisa, blagi postupak nadležnih organa na podnijete prijave i nedostatak suradnje između zanatlija i Komore. Širenju nadriobrti pridonijela je i činjenica, što pojedini narodni odbori ne poduzimaju nikakve mjere u cilju njegova suzbijanja.

U diskusiji su iznijeti opći problemi zanatstva i smjernice za budući rad. J.

NOVI ĐAČKI DOM

Na Baldekinu započet će radovi na izgradnji đačkog doma. On će već iduće godine moći primiti oko 150, a kad se dovrši oko 300 đaka. Kredt za gradnju doma već je odobren. S tim će biti riješeno stambeno pitanje mnogih učenika. (S. G.)

GOSTOVANJE ĐAKA SREDNJE EKONOMSKE ŠKOLE

Srednja ekonomska škola u Šibeniku razvila je široku kulturno-umjetničku aktivnost. Uz pomoć omladinske organizacije i nastavnika, daci su uvježbali tokom godine dvije komedije. Jedna je »Neželjeni zet«, a druga »Zamršeni slučaj«, obje od Zlate Kolarčić. Sa prvim komadom su gostovali u Zatonu, Vodicama, Tijesnom, Širokama, Primoštenu, Skradinu i Bratiškovcima, a drugi komad izveli su u Šibeniku i Bratiškovcima.

Kad se govori o uspjehu i nastojanjima ovog kolektiva, potrebno je istaknuti zalaganje profesora Branka Belamarića i đaka Mladena Silova. (M. U.)

MALI OGLASNIK

PRODAJE SE KUĆA uz povoljnu cijenu, odmah useljiva — sa 2 sobe kuhinja, drvarnica i dvorište. Ima vodu i kanalizaciju. Uпитati u Ulici Nikole Tesle 17 — Šibenik.

PRODAJE SE ČAMAC, držine 4.60 t, gotovo u novom stanju sa je-drom i motorom. Cijena 180.000 dinara. Za informacije upitati: »Perorad« Šibenik (vis-a-vis prodava-nice kombinata Borovo).

Jedan socijalni problem

Sutra će biti već kasno...

Ne radi se o tome da li ćemo ih osuditi ili ne, da li ih treba kazniti ili ne. A ne radi se ni samo o njima. Njih deveterica su tek jedan dio onih, koji, prepušteni sami sebi, izmiču iz ruku onih koji su pozvani da se brinu za odgoj mladih generacija. Izmiču i odmiču u pravcu poroka i zločina, koji se neminovno nalazi na kraju ovog puta ili, bolje rečeno, strampucice. Dakle, radi se o tome da se zavustavi ovo odmičanje, a oni su samo jedna epizoda ovog, nazovimo ga, socijalnog problema, koji bi trebao da bude anahronizam našeg društva.

Najmlađem od njih je deset godina, a najstarijem šesnaest. A njihova imena se već nalaze u sudskim spisima, kod suca istražitelja u fascikli koja obrađuje slučaj krađe žice sa telefonskih linija. Ova žica je vrlo skupa. TT sekcija plaća je po 1600 dinara kilograma. A dobro je plaća i poduzeće »Saborac«. Oči mnoge djece uperte su u ovo poduzeće, kome ona donose odbačene stvari, a za uzvrat dobiju novac, za njihove pojmove velik novac. Ako »Saborac« dobro plaća bakrenu žicu, ništa lakše nego je skinuti sa stupova, izmislišli kakvu priču o njezinu porijeklu — eto novaca koliko hoćeš. Svakome je

mogla pasti napamet ova ideja, ali njih deveterica su je stali ostvarivati. Zašto baš oni? E, to je ono što je važno!

Ali, vratimo se fascikli suca istražitelja. Čim je otvorimo, čeka nas iznenađenje. Prvi spis govori o dvjema ženama, koje su prodavale »Saborcu« bakrenu žicu. Može im vjerovati da nisu znale za porijeklo žice, da su ih djeca prevarila, ali se ne možemo otići dotjma da odavle treba poći. Rđavo djelo ne radi se ni iz čega. Onu devetericu nije slučaj okupio oko krađe žice. Listamo spise i naše sumnje se sve više potvrđuju.

Evo jednoga od njih. Majka mu je umrla prije 12 godina. Otac mu se ponovo oženio i živi odvojeno. On je s djeodom i bakom, koji ga uzdržavaju od dječjeg dodatka i koji nemaju nikakvoga autoriteta nad njim. Glavni odgovorni faktor je ulica. Završimo u školski dnevnik: niti jedna pozitivna ocjena kroz čitavu godinu. Otac sad hoće da ga uzme k sebi, ali on ne će i otac može li suca istražitelja da ga prisili na to.

Ili drugi. Mnogo djece u obitelji. Otac prežalosjen, a i majka mu po-maže u poslu. Tko će se brinuti za djecu? Otac izjavljuje da mu sin nije loš, da je poslušan, te da dosad

Za razvoj turizma je veoma važan saobraćaj. On, međutim, nije dobro organiziran, osobito u odnosu na naše otoke. Mnogo veću pažnju bi trebalo pokloniti i posumljavanju turističkih objekata na kotaru. U našim primorskim mjestima potrebno je razvijati vodene sportove, što će također pridonijeti jačanju turizma. I razvoju cvjetarstva u našim turističkim mjestima trebalo bi posvetiti veću brigu.

U razvijanju i jačanju turizma na kotaru, turističke organizacije se moraju osloniti na lokalne snage. U tome će svakako biti više uspjeha ukoliko se za pitanja turističke privrede zainteresiraju ne samo aktivni članovi tih društava, nego i ostale društveno-političke organizacije u pojedinim mjestima, a naročito Socijalistički savez i Narodna omladina.

To su samo neka pitanja zabilježena na nedavno održanoj godišnjoj skupštini Turističkog saveza kotara, na kojoj je podnio izvještaj Ante Ninić, tajnik Saveza. Skupštini su, pored delegata turističkih društava sa područja kotara, prisustvovali i predstavnici Turističkog saveza Jugoslavije Bogomir Brajković i dr. Slavko Ešnigler, te predstavnik Turističkog saveza Hrvatske dr. Ivo Senk.

Izabran je novi upravni i nadzorni odbor Turističkog saveza kotara i delegati za skupštinu Turističkog saveza Hrvatske.

Za predsjednika je ponovo izabran Petar Škarica, a za tajnika Branko Kukulj.

Na kraju su donijeti zaključci u cilju daljnjeg unapređenja turizma na području Šibenskog kotara.

OPERETA I LEHAR

Uoči premijere „Zemlje smiješka“

Ime »opereta« potječe još iz XVIII. stoljeća, a njime se nazivala mala opera, koja je u torma, sadržaju čednija, a u kojoj se pjevanje izmjenjuje sa dijalozom, za razliku od »grand opere« (velike opere). Prve »operettes« su ustvari komedije sa glazbenim umecima. Moderna opereta nastala je u Francuskoj za vrijeme Drugog carstva kao lo-gičan produkt tadašnjih društvenih odnosa. Da bi se kamufilirale unutrašnje suprotnosti izazvane ojačanim kapitalizmom, istan je kult užitvanja života, kojem treba da bude sve podređeno, pa i umjetnost. Ona ne smije da bude teška, ne smije da postavlja probleme, već mora da draška čula. Od umjetnosti treba stvoriti zemlju Dembeliju, gdje čovjek leži, a kolači mu sami lete u usta. U ovakov atmosferi epikurejstva što je moglo drugo da se rodi nego opereta.

Otac moderne operete Jacques Offenbach piše operete čija vatrometna muzika potiče na vrtloglav-ples i jurnjavu, galop i cancan vladaju u njima, a sadržaj, kamufiliran pričama iz antike, ruga se najvišim vladajućim slojevima. Njegove operete »Orfej u podzemlju«, »Lijepa Helena«, »Modrobrad« i dr. na jurši osvajaju Parizane. Uz Offenbachove najviše su se izvodile operete Florimonda Hervéa (Mamzelle Nitouche), Charlesa Lecocqa, Roberta Planquette i dr. Dvadesetak godina kasnije Beč postaje drugi centar operete, koja je tu u starom »Singspielu« (igri s pjevanjem) imala već pripremljeno tlo. Splićanin po rođenju Franz von Suppé prvi prenosi Offenbachov stil u Beč, da bi zatim Joseph Lanner i dva Johana Straussa, otac i sin, podigli operetu na najviši nivo do kojeg je ona ikad došla. »Zlatnom« dobu operete pridonijeli su i M. Lloc-ker, Zeller, Ziehrer i Englezi Sydney Jones i Artur Sullivan. Poslije njih opereta je sve više, ali njihov kvalitet pada. Operetski kompozitori nastoje sve više da se približe profanim ukusima. U njihovim operetama uzimaju sve više maha madarsko-ciganske melodije, a zatim i elementi američko-crnaičkih plesova u jazz-instrumentaciji. Najtalentiraniji od ovih kompozitora, čije operete se izvode na pozornicima čitavog svijeta su Emmerich Kalman, Leo Fall, Oscar Strauss, Robert Stolz, Paul Abraham, vjerovatno najpopularniji i najvrijedniji, Franz Lehar.

Franz Lehar se rodio 1870. u Komornu (Mađarska). Učio je violinu na konzervatoriju u Pragu, a zatim je radio kao kapelnik vojnih muzika, u Puli, Trstu, Budimpešti i Beču, gdje je 1948. umro. Kao kompozitor prvi veći uspjeh doživio je s operetom »Vesela udovica«, koja je izvedena 1905. Od brojnih opereta koje je napisao najveću popularnost su stekle »Grof od Luksemburga«, »Ciganska ljubav«, »Eva«, »Seva«, »Fransquita«, »Carević«, »Paganini«

»Friedericke« i »Zemlja smiješka«. Uzrok Leharovog popularnosti leži u pjevnosti njegovih melodija, kojih je on upravo neiscrpan izvor, a koje odmah osvajaju slušaoce.

Mnogi smatraju »Zemlju smiješka« Leharovom najboljom operetom. To je ustvari egzotično-sentimentalna priča sa ne baš sretnim svršetkom, što je u operetom žanru velika rijetkost. Dramske elemente u tekstu Lehar je nastojao podcrtati odgovarajućom muzikom, tako da ova opereta posjeduje mjestimične operiske prizvuke. Premijera, koja će biti održana za par dana u Narodnom kazalištu, u stvari je treće postavljanje na šibensku scenu ove operete. Prvi put je bila izvedena prije rata od članova »Kola«, a drugi put 1952. od ansambla kazališta, da bi sad bila obnovljena sa skoro potpuno drugačijom podjelom glavnih uloga. Marta Krušlin tumačit će ulogu Maery, princa Sou-Chonga Vinko Martinović, njegovu sestru Mi Ljubica Burić, poručnika Gustla Boro Glazer, Tschanga Albert Drut-ter, eunuha Joso Vikario, a generala Lichtenfelsa Krešje Zorić. U stalim ulogama nastupaju Vera Lepetić, Branko Matić, Ilija Ivezić i Ivana Kuthy. Baletni ansambl će izvesti poznati Leharov valcer »Srebro i zlato«. Opereta se izvodi u režiji Rudolfa Opolskog, dirigira Karlo Kodela, a inscenaciju je izradio Julije Palinkaš.

Baletno veče

Kao devetu premijeru u ovoj sezoni Narodno kazalište je 25. o. m. j. priredilo pred gotovo rasprodanom kućom »Baletno veče« u izvedbi baletnog ansambla, kojemu je to ujedno bio i prvi nastup.

Prvi dio programa sastojao se iz 11 točaka, uključivši i balet crnaca iz II. čina Verdijeve opere »Aida«, a u drugom dijelu izveden je II. čin »Labudovog jezera« uz pratnju kazališnog orkestra pod ravnanjem Karla Kodela.

Koreografi Sokola Dragančić i Igor Rapanić su sa mnogo ukusa postavili sve točke programa. Baletni ansambl pružio je publici ugodno iznenađenje, kao i orkestar koji je solidno svladao svoj zadatak. Svakako da bi uspjeh bio kudikamo veći da su svjetlosni uređaji pozornice bili savremeniji.

Scenograf Aleksandar Dragančić, i pored tehničkih teškoća, uspio je u granicama svojih mogućnosti da negdje više negdje manje dočara u pojedinim točkama »stimung« scene i rasvjete. Izvođači počam od solista Sokole Dragančić i Igora Rapanića pa Marije Rak, Majde Stošić, Aristeje Vuletin, Ankice Munivrane, Vere Opačić, Ankice Rubeše, Marka Baletaj i ostalih, bili su iza svake izvedene točke po nekoliko puta aplauzom pozivani pred zastor.

A. D.

na da ga posvete odgoju svoje djece, ali da u tom pogledu roditelji najmlađeg desetgodišnjeg prestupnika ne rade ono što bi trebalo raditi, jasno nam je, ako nam je poznato da je njegov stariji brat nedavno upućen u jedan odgojni zavod, a sad, evo, i mladi polazi njegovim stopama.

Dvanaest mu je godina. Od petoro braće najstariji. Otac živi u drugom mjestu, a ni majka nije uvijek kod kuće. Tko će se brinuti suvišno je ići dalje.

Materijalne prilike kod većine su vrlo loše. Ali, evo što kažu zašto su krali:

— ... da bih išao u kino.

— ... da bih nabavio dijelove za biciklu koju sastavljam.

— Čuo sam da krađu drugi, pa sam i ja.

— ... da bih sakupio nešto novca i mogao Prvog maja poći na izlet na Slapove Krke.

— ... da bih došao do novca za izlet u Zadar.

Svi osim jednoga pohađaju školu. Uspjeh im je ili kroz negativan ili se jedva prolvače iz razreda u razred. Drukčije i ne može da bude, jer školski dnevnik je najčešće najvrijedniji odraz brige odnosno nebrige za djecu. Proces je uvijek isti. Najprije se u katalogu pojave jedinice, koje alarmiraju nastavnike. Zatim dolazi do neredovitog pohađanja. Pozvani roditelji, ukoliko se odazovu pozivu, slijede razgovorirano ramenima. Prezaposleni su, ne mogu ga kontrolirati. Ne sluša ih. Batine više ništa ne pomažu. Nemaju pojma o tome kud

se dijete škice i što radi.

U rubrici izostataka njegova ime je sve češće zabilježeno, da bi na kraju pohađanje sasvim prestalo. Slijedi pokušaj roditelja da izuči neki zanat. Ali, već stečene loše navike ne dozvoljavaju mu da ozbiljno prione poslu. Nekoliko pokušaja je propalo i, eto ga na ulici. Vidjet ćemo ga u svako doba dana i noći, u »rebatinkama«, sa rukama u džepovima, još nesvjestan svoje tragedije, uzdignute glave, samodopadno luta po gradu, zviždi ili pjeva najnovije šlagere i izgrava omljenog junaka iz westerna. Put zločinu širom je otvoren. Jedan od njih je nedavno osuđen za jedan težji prestup na četiri godine boravka u popravnim zavodu.

Mogu zatajiti roditelji, može zatajiti i škola, ali ne smije zatajiti društvo, a naročito ne naše društvo. Zar ono nije pozvano da zaustavi daljnji razvoj procesa u kojem je krađa žice sa telefonskih linija tek jedna etapa? I zar nije ono u stanju da to učini? I, napominjemo ponovo, ne radi se samo o njima deveterici, koje su životne okolnosti odvukle pravcem obratnim od onoga kojeg ističemo kao svrhu našeg odgoja. Ali, neka nam njihov slučaj bude alarmno zvono za jače rješavanje problema besprizornih, beskućnih i zapuštenih maloljetnika u čije redove se svakodnevno regrutiraju novi. Oni, naravno, ne daju niti najmanje pečat liku mlađeg omladince, ali ne smijemo biti mirni dok i jedan luta ulicom. Inače, sutra će već biti kasno.

— s —

SPORTSKI ŽIVOT

zanimljivosti - pouka - zabava

I. nogometna zona

»METALAC« — »ŠIBENIK« 1:0

Poraz u Zagrebu

Igralište »Zagreb«. Gledalaca 1000. Sudac Rukavina iz Varaždina slab. Strijelac: u 55. minuti Zobić.

»Metalac«: Sabljčić, Kuzman Pavić, Tekavac, Bosanac, Tusak, Bek, Zobić, Kapetanović, Radaković, Ibrkić.

»Šibenik«: Aras, Zorić, Šupe, Bego, Iljadica, Tambača, Stošić Škugor, Đurić, Tedling, Živković.

Da mreža »Metalca« nije ostala netaknuta u prvom dijelu, kad su Šibenčani izvodili čitav niz napada na gol, ima se zahvaliti vrlo dobrom golmanu Sabljčiću. Ipak njezreliju šansu imao je »Šibenik« pri kraju prvog dijela, kad je vratar uspio obraniti Tedlingov udarac s bijele točke. Sveukupno uzevši »bijeli« su pružili bolju i solidniju igru u prvom poluvremenu.

Početak drugog poluvremena da je naslutiti da će igra do kraja biti lijepa i interesantna. U tom periodu domaći su imali više od igre. Jedna na oko neopasna Zobićeva lopta i nesigurna intervencija Arasa, i 1:0 za domaće. »Šibenik« je do kraja igrao nesigurno i nesređeno, pa nije iskoristio prednost u odnosu snaga na terenu, jer je Tušak zbog nesporskog ispada nad Đurićem bio udaljen se terena.

M. M.

U pretposljednem kolu postignuti su ovi rezultati: Turbina — Trešnjevka 0:1, Ljubljana — Rijeka 5:2, Tekstilac — Odred 1:1, Jadran — Grafičar 3:1, Uljanik — Split 2:1, Metalac — Šibenik 1:0.

Podsvezna liga

»RUDAR« — »ORKAN« 3:1

Pred oko 200 gledalaca odigrana je u Siverici prvenstvena nogometna utakmica između »Rudara« i »Orkana« iz Dugog Rata. Pobijedio je »Rudar« sa 3:1. Zgoditke su postigli Nakčić II, 2 i Baenović za »Rudara«, a Zelić za »Orkana«.

(D. Č.)

»ZMAJ« — »DINARA« 4:3

U Makarskoj je domaći »Zmaj« pobijedio »Dinara« iz Knina sa 4:3. Ovim porazom »Dinara« je smanjila izgleda da ostane u društvu najboljih klubova Dalmacije.

Rezultati Podosvezne lige

Rudar — Orkan 3:1, Zmaj — Dinara 4:3, Jugovinil — Junak 3:3, Val — Slaven 2:0, Solin — Dalmatinac 3:2 i Omladinac — Sloga 4:1.

TABLICA

Dalmatinac	20	15	2	3	57:24	32
Sloga	19	9	5	4	45:28	23
Orkan	20	9	5	6	40:32	23
Zmaj	20	9	5	6	34:32	23
Omladinac	20	10	3	7	52:50	23
Rudar	20	9	3	8	40:36	21
Slaven	20	9	2	9	31:29	20
Val	20	7	4	9	45:43	18
Junak	20	7	3	10	42:47	17
Solin	19	5	7	7	26:32	17
Dinara	20	4	6	10	31:47	14
Jugovinil	20	2	3	15	29:62	7

NARODNI ODBOR OPĆINE TIJESNO Savjet za prosvjetu i kulturu

r a s p i s u j e

NATJEČAJ

ZA POPUNJENJE UPRAŽNJENIH MJESTA NASTAVNIKA I UČITELJA U SLIJEDEĆIM ŠKOLAMA:

I. NARODNA OSMOGODIŠNJA ŠKOLA MURTER

- 1 nastavnik za matematiku i fiziku
- 1 nastavnik za hrvatski jezik
- 1 nastavnik za francuski jezik
- 1 nastavnik za biologiju i kemiju
- 3 učitelja

II. NARODNA OSMOGODIŠNJA ŠKOLA TIJESNO

- 1 nastavnik za francuski jezik
- 1 nastavnik za hrvatski jezik
- 1 nastavnik za kemiju i biologiju
- 3 učitelja

III. NARODNA OSMOGODIŠNJA ŠKOLA PIROVAC

- 1 nastavnik za hrvatski jezik
- 1 nastavnik za matematiku i fiziku
- 1 nastavnik za biologiju i kemiju
- 1 nastavnik za povijest i zemljopis
- 1 učitelj

IV. NARODNA ČETVEROGODIŠNJA ŠKOLA BETINA

- 1 učitelj, koji poznaje muzički odgoj

V. NARODNA ČETVEROGODIŠNJA ŠKOLA DAZLINA

- 1 učitelj

UVJETI: za nastavnike završena VPŠ sa diplomatskim ispitom, a za učitelje završena učiteljska škola sa diplomatskim ispitom.

Za popunjenje upražnjenih mjesta nastavnika, mogu se natjecati učitelji, koji imaju duži radni staž i do sada su vršili predmetnu nastavu u višim razredima osmogodišnjih škola.

Kandidati, koji se žele natjecati trebaju dostaviti potrebne dokumente za prijem u službu u smislu Uputstva Savjeta za prosvjetu i kulturu NRH broj 2210/57. od 10. IV. 1957. godine.

Mjesta su pogodna za službovanje (nalaze se uz more i proglašena su turističkim mjestima) imaju električnu rasvjetu i kinoprojektore.

Stanovi za samce i obitelji osigurani.

LOŃARIĆ PETI U KUMROVCU

Šibenčanin Josip LoŃarić, član splitskog ASK-a osvojio je u nedjelju na tradicionalnom partizanskom maršu u Kumrovcu vrlo dobro peto mjesto. U jakoj konkurenciji na raskvašenoj stazi u dužini od 26 km prvi je stigao Franjo Mihalić, nosilac olimpijske srebrne medalje.

M.M.

Šibenik kroz tjedan

NARODNO SVEUČILIŠTE

3. VI. — LJUBAV I PRIJATELJSTVO (predavanje za omladinu) — Dvorana kina »Tesla«. Početak u 11 sati.

ČOVJEK U BORBI ZA LIČNO DOSTOJANSTVO (ili socijalistički humanizam danas) — Dvorana društvenog doma. Početak u 19.30 sati.

NARODNO KAZALIŠTE

Subota, 1. VI. — ZEMLJA SMIJESKA — premijera opere od Lehara. Predstava za pretplatnike A/ i građanstvo.

Nedjelja, 2. VI. — ZEMLJA SMIJESKA — repriza. Predstava izvan pretplate. Početak predstava u 20 sati.

Srijeda, 5. VI. — ZAJEDNIČKI STAN — gostovanje Beogradske komedije. Početak u 16 sati, MISTER DOLLAR — od B. Nušića (gostovanje Beogradske komedije). Početak u 20 sati.

Četvrtak, 6. VI. — TTX — od Lora i Metza (gostovanje Beogradske komedije) Predstava za pripadnike JRM i građanstvo. Početak u 16 sati.

HLADAN TUŠ — od Majakovskog. Početak u 20 sati.

KAZALIŠTE LUTAKA

Četvrtak, 10. V. — ČAROBNAK IZ OZA — predstava za dječji vrtić »Jelka Bučić« i »Ante Šantić«.

Subota, 1. VI. — ČAROBNAK IZ OZA — predstava za škole i građanstvo.

Nedjelja, 2. VI. — U CARSTVU PATULJAKA — predstava za građanstvo. Početak u 17 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera američkog filma u bojama — TRUBE U PODNE (do 2. VI.)

Premijera njemačkog filma — LETEĆI RAZRED — (3-4. VI.)

Premijera talijanskog filma — STO GODINA LJUBAVI — (5-7. VI.)

SLOBODA: premijera sovjetskog filma u bojama — DVANAESTA NOĆ — (do 31. V.)

Premijera američkog filma u bojama — DŽIPIŠI — (1-5. VI.)

NOĆNO LIJEČNIČKO DEŽURSTVO

U Domu narodnog zdravlja svakog dana od 20 do 07 sati. Telefon broj 6-71.

DEŽURNE LJEKARNE

Do 1. VI. — II. narodna ljekarna — ul. Bratsva i jedinstva.

Od 2. - 5. VI. — I. narodna ljekarna — ul. Božidara Petranovića.

IZ MATIČNOG UREDA

Šibenik

ROĐENI

Ante, sin Josipa i Vinke Bonjolo; Nevenka, kći Đure i Mate Milošević; Desanka, kći Veljka i Anke Sekulić. Božidar, sin Radovana i Stevanije Arđalić; Josip, sin Ante i Ane Grgurica; Zorka, kći Marijana i Marije Lagator; Žarko, sin Antona i Nade Jelenković; Nikica, sin Miroslava i Nedjeljke Mudronja; Boris, sin Dražana i Marije Bašić; Vojislav, sin Radoja i Šimice Komazec; Goran, sin Nike i Blaženke Tanfara; Slobodan, sin Tomislava i Anke Čipitelo; Zoran, sin Vladimira i Anke Gobo; Dragica, kći Jere i Janje Đaković i Anka, kći Peše i Tone Krnić.

VJENČANI

Lučić Ranko, službenik — Pocrnić Katica, frizerka i Perak Vlatko, automehaničar — Trlaja Zlatka, učiteljica.

UMRLI

Mrša Jerka, rođ. Antić, stara 64 god.; Miodrag Jela Ž. Todora, stara 66 god. i Baša Anica Ž. Petra, stara 36 god.

TRAGANJE ZA DIJAMANTIMA IZ ZRAKA

Prema pisanju agencije TAS, sovjetski naučnici iz Lenjingrada pronašli su nov metod pomoću koga se nalazišta dijamanta mogu otkriti iz zraka. Oblast za koju se pretpostavlja da sadrži nalazišta dijamanta nadliječu avioni čiji specijalni instrumenti tokom samog leta registrišu zračenja magnetskih polja na zemlji. Svaka promjena u intenzitetu magnetskih polja obilježava se na karti. Dalja istraživanja obavljaju se potom na zemlji. Pomoću ovog metoda bila je prošle godine ispitana jedna oblast od 60,000 kvadratnih kilometara i u njoj je otkriveno više nalazišta dijamanta. Uskoro će na ovaj isti način biti istražene i prostrane jakuske tajge u Sibiru.

NOVA VRSTA MLJEKA U PRAHU

U Južnoj Africi i Sjedinjenim Državama istovremeno je pronađen metod za dobijanje nove vrste punomasnog mljeka u prahu koje se, slično kavi u prahu, može rastvoriti i u hladnoj vodi. Zbog te svoje osobine novo mljeko u prahu dobilo je ime »ekspresno mljeko«.

DOVITLJIVI VOZAČ

Jedan vozač taksija iz Kopenhage izumio je način koji mu je osigurao dovoljno posla. Naime, on svojim mušterijama za vrijeme vožnje priča uzbudljive i napete kriminalne i špijunske romane u nastajcima. Vrstu romana određuje uzrast i ukus svakog pojedinog mušterije. Dovitljivi vozač ne može se, i pored velike konkurencije, požaliti na nedostatak mušterija, jer svi oni koji su čuli početak romana žele da doznaju i njegov završetak.

HARVARDSKI UNIVERZITET U OSKUDICI

Univerzitet u Harvardu, koj spada među najstarije univerzitete u obe Amerike (osnovan je još 1636. godine s osnovnim kapitalom od 4000 dolara, što je za ono vrijeme bila znatna svota) zapao je u velike financijske teškoće. Predsjednik upravnog odbora univerziteta izjavio je nedavno da bi bilo potrebno 82,5 milijuna dolara za asanaciju materijalnog položaja ove visoke prosvjetne i naučne ustanove. Zbog toga uprava univerziteta namjerava da se obrati za novčanu pomoć svim svojim bivšim studentima, naročito bogatim, jer će u protivnom morati da prekine rad.

SILOSI POD ZEMLJOM

U britanskim posjedima u Africi bilo je, u ogleadne svrhe, sagrađeno nekoliko podzemnih silosa namjenjenih skladištenju žita za duže vremenske periode. Sličan opit izveden je i u Argentini. Tamo su sagrađili jedan podzemni silos u kome su pšenica i kukuruz u najboljem stanju preležali čitavih sedam godina.

Podzemni silosi omogućuju savršenu hermetičnost kakva se ne može postići u nadzemnim skladištima za žita. Iz podzemnih silosa najprije se izvuče sav zrak, a zatim se u njih pusti izvjesna količina ugljene kiseline. Time se postiže dezinfekcija zrna i uništavaju se uzročnici kvarenja. Pored toga, u ovakvim silosima lako se održavaju željena temperatura i vlažnost, i to u nezavisnosti od vanjskih vremenskih promjena.

APARAT ZA PRAVUVREMENU DIJAGNOZU RAKA

U borbi sa zloćudnim izraslinama (rak, sarkom) veoma je važno dati pravovremenu dijagnozu. Ljekar moskovske bolnice »Med-santrud« J. P. Obelnicki razradio je novu metodu rane dijagnoze zloćudnih tumora u organizmu metodom toplotne koagulacije (zgu-

šavanje pod djelovanjem temperature) krvne plazme. Ova ispitivanja, koja se vrše pomoću elektrookolorimetra (konstrukcija aparata J. Obelnickog), odlikuje se jednostavnošću obrade, osjetljivošću i točnošću.

Metodika doktora Obelnickog omogućava ljekarima postavljanje pravovremene i točne dijagnoze zloćudnih tumora.

GUNDELJI OMETAJU ZRAČNI SAOBRAČAJ

Vatrogasna služba bečkog aerodroma Švehat već nekoliko dana vodi upornu borbu protiv rojeva gundelja koji su prosto preplavili čitavu Donju Austriju. Prave horde ovih insekata, privučene svjetlošću reflektora na aerodromu, prekrivaju kao debeo sag sve piste za sletanje i uzletanje i potpuno zaklanjaju sve pozicione svjetlosne znakove. Pilotima aviona koji treba da slete na aerodrom Švehat stalno se upućuju radio-opomene. Gundelja ima toliko mnogo da ih nekoliko ekipa bez prestanka skuplja lopatama u velike korpe i odnosi van

aerodroma, na lomaču koja se već nekoliko dana ne gasi.

10.000 ŽRTAVA »ATOMSKE« LEUKEMIJE

Na jednom naučnom sastanku održanom 30. aprila u Čikagu, doktor Linus Pauling, proslomodišnji dobitnik Nobelove nagrade za kemiju, iznio je poražavajuće podatke o broju oboljenja od leukemije koja su nastupila kao posljedica proba atomskih i hidrogenerijskih bombi. Po tvrdnjama doktora Paulinga, 10,000 osoba umrlo je ili je tako teško oboljelo od leukemije da je njihova smrt samo pitanje vremena. Svih 10,000 slučajeva leukemije došlo su kao posljedica proba izvršenih na mjestima za koja se tvrdilo da su tako daleko od svih naselja da njima ni u kom slučaju ne mogu biti ugroženi ljudski životi i zdravlje ljudi. U ovaj broj nisu uračunate žrtve leukemije iz Hirošime i Nagasakija. Svaka dalja proba jedne hidrogenerijske bombe, tvrdi ovaj naučnik, donijet će bar još 1,000 slučajeva oboljenja, odnosno smrti, od leukemije. (S. S.)

MALI SAVJETI

Mrlje od piva treba odmah trljati vodom u kojoj je rastopljeno dosta soli. Ako je mrlja na platnu, treba je čistiti mješavinom spirita i vode na jednake dijelove, zatim isprati u čistoj vodi. Mrlje na svili treba pažljivo trljati čistim benzinom, a zatim prepeglati umjereno toplom peglom. Mrlje od piva na bijeljoj vuni čiste, se razblaženim amonijakom. Za vunene stvari u boji dobra je i mješavina vode i spirita na jednake dijelove.

Mrlje od jaja treba ostaviti da se osuše, zatim ih iščetkati mekom četkom. Ostaak prijavštine uklanja se benzinom.

Mrlje od jedne tinkture potope se u mješavinu jednog dijela amonijaka i dva dijela vode, zatim se isperu u razblaženoj solnoj kiselini. Ovaj način čišćenja treba koristiti samo kod bijelog rublja.

Mrlje od mljeka čiste se mješavinom od dvije žlice vode i dvije žlice glicerina, sa dodatkom nekoliko kapi amonijaka. Zatim se materija stavi između dva platna i prepegla vrućom peglom.

Mrlje od anilinske boje skidaju se spiritusom za gorivo. Čim spiritus povuče malo boje u sebe, treba ga otkloniti i staviti na mrlju nov.

Mrlje od kave treba potopiti u hladnu vodu, namazati glicerinom, a zatim isprati u mlakoj vodi. Ako su mrlje na svili, treba ih namazati glicerinom i ostaviti duže na mrlji. Zatim zamočiti krpicu od bijelog flanela u spiritusu i time čistiti mrlju.

Mrlju od ilikera treba prati razblaženim amonijakom ili razblaženim spiritusom. Poslije ovoga isprati mlakom vodom.

Mrlja od gasa skida se mješavinom amonijaka i vode u razmjeri 1:8. Nakonadno treba oprati u toploj vodi.

Kako se otklanja rdav miris iz mesa. — Ako je meso dobilo rdav miris, treba ga staviti u slab, procijeden, čaj od kamilice i ostaviti ga 8 do 10 minuta. Zatim izvaditi i oprati dobro u vodi. Ako miris ne izide odmah, treba ovo ponoviti i sigurno će pomoći. Meso koje je na toploti dobilo rdav miris može se popraviti ako se stavi nekoliko minuta u blag, ružičast, rastvor kalijum hipermangana a potom isprati u čistoj vodi. Kada se komad ćumura (drvenog uglja) ubaci u vodu gdje se kuha meso, oduzet će mu rdav miris.

Mljeko ćete sačuvati da se ne ukisel, ako lonac s mljekom stavite u neki sud pun vode. Lonac s mljekom pokrite vlažnom krpom. Kraveji krpe treba da se stalno nalaze u vodi, kako bi krpa stalno ostala vlažna. Voda koja se i-

sparava iz krpe, oduzima unutrašnjosti lonca svu toplotu, tako da u loncu stalno ostaje niska temperatura.

Meso stare kokoške će postati meko, ako u juhu, u kojoj se kuha stavi žlicu rakiye. Meso će postati meko, a miris rakiye ne će se osjetiti.

Zadah od kartiola odstranit ćete ako sa kartiolom kuhate u platnenoj kesici komadić tvrdog hljeba ili žemice.

Koštiće od trešanja, korisne za zimske dane. Košticama od trešanja mogu da se pune jastuci za zagrijavanje postelje zimi, jer one imaju svojstvo da dugo održavaju toplotu. Koštiće treba dobro oprati i osušiti na suncu, pa do upotrebe držati u platnenoj kesici na suhom mjestu.

Neprijatan miris od haringa i morskih riba sa ruku i iz sudova brzo se otklanja rbanjem talogom od crne kave.

Pepeo, od drveta, odlično sredstvo za pranje čaša, ogradala, boca itd. Pepelom se mogu lijepo izribati i ivice na štednjaku. Papir od novina zgužvajte kao loptu, naktavite je malo vodom i zamočite u pepeo, pa zribajte metalne ivice štednjaka; poslije ovoga istrljajte suhim novinskim papirnom.

Kako će se mjesto butera korisno upotrebiti slob. Svježe сало razrezati u sitne komadiće, staviti u čist sud, naliti odmah mljekom, staviti na štednjak i na vatri salopiti: dogod se ne pretvori u gustu tekućinu. Procijediti kroz čist salvet, i staviti u teglu. Upotrebljavati ga mjesto butera, naročito za tijesta.

Vodu za kavu i čaj na vatri naglo kuhati. Dugim vremenom voda će izgubiti sva dobra svojstva a bit će presićena gvoždem i krečom, što nimalo ne će dođeti utjecati na ukus kave i čaja. Zato vodu za kavu i čaj staviti da naglo vri na vatri.

Da kompot bude sladi, treba postupiti ovako: voće očistiti, pa ga obariti u vodi, ali odmah za vrijeme barenja dodati malo sode bikarbonne. Pošto se voće u vodi sa bikarbonom sodom obarilo, tek tada dodati šećer. Kompot spravljen na ovaj način bit će mnogo sladi.

Domaća pasta za čišćenje bakarnog posuda. Bakarno posude najlakše će se očistiti ako uzmete jedan dio soli, jedan dio octa i 2 dijela brašna. Zamjesiti tijesto, pa njime čistiti bakar, kao sa svakom pomadom, zatim ga oprati i suhom krpom trljajte, dok ne dobije svoj pravi sjaj. (S. S.)

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik

Uređuje redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik:

Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica

Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka

Šibenik br. 47-KB-15-Z-182

Rukopisi se ne vraćaju

Pretplata za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 dinara

Tisak: »Štampa« Šibenik

Trgovačko poduzeće »Gradski magazin«

Š i b e n i k

T R A Ž I

1. službenika za radno mjesto šefa kontrolne službe u poduzeću. Potrebna viša stručna sprema sa 3 godine prakse na komercijalnim poslovima ili srednja stručna sprema sa 5 godina prakse na komercijalnim poslovima. U obzir dolaze i osobe bez predviđene spreme, ali sa dugogodišnjom praksom na komercijalno-finanacijskim poslovima.

Plaća po Tarifnom pravilniku.

Nastup službe odmah.